

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

MICHAELA VYSTAVĚLOVÁ

Interpretace románu Røye Jacobsena *Zázračné dítě*

ABSTRAKT

Interpretace románu Roye Jacobsena Zázračné dítě

Klíčová slova: Roy Jacobsen, Zázračné dítě, Interpretace, Motivy, Román, Abstinenční syndrom

ABSTRACT

Child Wonder

Keywords: Roy Jacobsen, Child Wonder, Interpretation, Novel, Motives, Abstinence syndrome

Mé poděkování patří Doc. Mgr. Jaroslavu Valovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, znalecký dohled, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do STAG jsou totožné, a že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a pouze z uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 14. 5. 2020

.....

(podpis)

Obsah

ÚVOD	6
1 ROY JACOBSEN	7
1.1 Život.....	7
1.2 Dílo	8
Seznam autorových děl	14
Recenze na knihu Zázračné dítě	15
2 INTERPRETACE ROMÁNU ZÁZRAČNÉ DÍTĚ	18
2.1 Děj	20
2.2 Hlavní postavy	22
2.3 Kompoziční výstavba	28
2.3.1 Prostředí a čas.....	28
2.3.2 Postavy a vypravěč.....	31
2.3.3 Jazyk.....	32
2.3.4 Titul	34
2.4 Hlavní motivy	35
2.4.1 Motiv Rodiny - rodina neúplná	36
2.4.2 Motiv dospívání.....	37
2.4.3 Motiv komunikace mezi lidmi	38
2.4.4 Motiv násilí	40
2.4.5 Motiv strachu.....	41
2.4.6 Motiv užívání návykových látek a závislosti na nich.....	41
ZÁVĚR	45
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	47
Primární literatura:	47
Sekundární literatura:	47
Internetové zdroje a externí odkazy:	49

ÚVOD

V této bakalářské práci nazvané Interpretace románu Roye Jacobsena *Zázračné dítě* se zabývám literární osobou Roye Jacobsena a jeho románem *Zázračné dítě*. Roy Jacobsen patří mezi současné norské spisovatele, je skvělý autor, což dokazují jeho mnohá ocenění.

Podmětem pro zvolení tématu bakalářské práce se stala účast ve volitelných seminářích, jejichž náplní byla interpretace vybraných literárních titulů. Právě tam jsem se setkala se spisovatelem Royem Jacobsenem poprvé. Tehdy jsem si přečetla jeho román *Ostrov*. Přiznám se, že mě tento román zpočátku trochu odrazoval pro osobitý autorův styl. Ovšem recenze na Jacobsenovy další romány byly pozitivní, rozhodla jsem se proto, že spisovateli dám ještě jednu šanci v podobě další knihy, která se vyplatila. Druhou přečtenou knihou byl právě román *Zázračné dítě*, který mě oslovil mnohem více než předešlý přečtený román *Ostrov*. Po dočtení poslední strany jsem si byla jistá tím, co bude mým tématem bakalářské práce. Cílem bakalářské práce je obeznámit čtenáře s Royem Jacobsenem a provést analýzu a interpretaci jeho románu *Zázračné dítě*.

Za největší úskalí mé práce považuji nedostatek pramenů. Protože je Roy Jacobsen stále žijícím autorem, nebyla doposud sepsána jeho obsáhlejší biografie. Recenzí, které by hodnotily Jacobsenovo dílo v češtině, je bohužel také málo. Ve své práci budu vycházet z několika zdrojů, které jsem objevila v norštině, angličtině a maďarštině, k nimž neexistuje český překlad.

První část bakalářské práce se věnuje životu a dílu Roye Jacobsena. Nejprve si přiblížíme spisovatelův život a jeho literární tvorbu. Dále se také dozvídáme o autorově inspiraci při práci na jeho dílech.

Ve druhé části si představíme význam pojmu literární interpretace a pro lepší pochopení knihy se i seznámíme se stručným dějem románu. Dále se zaměříme na interpretaci a analýzu románu *Zázračné dítě*. Následovat bude podkapitola kompozice a motivy románu.

1 ROY JACOBSEN

1.1 Život

Roy Jacobsen patří mezi uznávané norské spisovatele. Narodil se 26. prosince roku 1954 v hlavním městě Oslo. Autora proslavila jeho sbírka povídek *Život v zajetí* (*Fangeliv* v roce 1982). V jeho díle si můžeme všimnout silného zájmu o psychologii v lidské interakci¹. Je autorem téměř dvaceti románů, svazků kratších próz a knížek pro děti a nositelem mnoha literárních cen.²

Před svým debutem roku 1982 (i po něm) vykonával řadu povolání a několik let strávil v severním Norsku, kde se narodila jeho matka. Tamější pobyt inspiroval několik jeho děl. Jacobsen píše krátké psychologické povídky i rozsáhlé romány, v nichž využívá své znalosti dějin, literatury i politiky a věnuje se nejrůznějším obdobím lidských dějin. (Kjaestad, 1988, s. 2-8)

Kolem roku 1980 se stal členem skupiny realistických spisovatelů. Rovněž je také jedním z nejvýznamnějších v této skupině. Podle článku na webových stránkách Cappelendamm.no: „*V Jacobsenových knihách najdeme psychologickou prozíravost a schopnost vcítit se do odlišných typů lidí. Roy Jacobsen je též výborný ekolog s jasným sociálním profilem. Má zajímavý způsob psaní, ve svém textu nechává „díry“, neboť ponechává čtenáře, aby si místo zaplnili sami.*“³

Roy Jacobsen pochází z dělnické rodiny, která žila v části Arvoll v Oslu, kde i vyrůstal. V roce 1975 se přestěhoval do severního Norska, během osmi let žil na různých místech, včetně Vestvagoy, Hammerfestu a Donny. Pobýval také často v zahraničí. Zde si vyzkoušel celou řadu různých povolání, jako například pastýře, rybáře, tesaře, učitele a pečovatele.⁴

Sám autor o sobě tvrdí: „*Pravděpodobně jsem poslední, kdo má silné názory na to, co dělá skandinávské autory skandinávskými - být jedním sám sebou. Naše národní hrdost, naše symboly, sny, písně, pracovní tradice - a také naše sentimenty - obsahují do*

¹ Poznávání druhých lidí a sebe sama v síti sociálních vztahů, komunikace mezi členy lidské společnosti.

² Webový portál snl.no [online] [vid. 26. února 2020]. Dostupné z: https://snl.no/Roy_Jacobsen

³ Webový portál Cappelendamm.no [online] [vid. 26. února 2020]. Dostupné z: <https://www.cappelendamm.no/cappelendamm/person/author-detail.action?authorId=sek:person:scid:998>

⁴ Webový portál snl.no [online] [vid. 26. února 2020]. Dostupné z: https://snl.no/Roy_Jacobsen

*velké míry odkazy na přírodu nebo přesněji myšlenku na člověka v přírodě. Já osobně najdu nejen inspiraci v přírodě.*⁵

1.2 Dílo

O literaturu se začal zajímat velice brzy a už v dětství si začal pohrávat s myšlenkou stát se spisovatelem. Roku 1982 debutoval sbírkou povídek Fangeliv, za kterou získal ocenění Tarjei Vesaase⁶. Psal o rozumných lidech v ostrém a výstižném stylu, který připomíná stylem Hemingwaye⁷ a Omreho⁸. Další jeho velkou inspirací je Kafka a Kundera, které má oba velmi rád.

V rozhovoru u příležitosti veletrhu Svět knihy, který navštívil v květnu roku 2012 v Praze, na sebe tento norský spisovatel Roy Jacobsen prozradil, že píše, aby pochopil ostatní. To je hlavní myšlenka celé jeho tvorby, pochopit ostatní, pochopit svět, vědět, co se odehrává v ostatních lidech. To je takový jeho celoživotní projekt, o kterém vlastně ani vědomě nepřemýšlí. Svoje romány často zasazuje do Finska, které miluje a mnohokrát ho i navštívil. Finsko je pro obyvatele Norska zajímavým sousedem, je též velmi Norsku podobné, i když zároveň rozdílné.

Do češtiny se přeložilo jen pár knih. Barbora Grečnerová napsala recenzi na román Dřevaři: Útlý román Dřevaři je prvním dílem norského spisovatele Roye Jacobsena, které bylo přeloženo do češtiny. Román je svým historicko-psychologickým záběrem charakteristickým vzorkem tvorby tohoto autora.

Román Ostrov je určen pro milovníky severské přírody, avšak také pro čtenáře oceňující poetické příběhy obyčejných lidí, v nichž je možné nacházet odpovědi na základní otázky lidského života.

Román Ostrov je o rodině, která žije u severozápadního pobřeží Norska na malém ostrůvku Barroy. Hlavní hrdinkou románu se stává Ingrid, jež je dcerou norského rybáře

⁵ Webový portál [bookgroup.info](http://www.bookgroup.info) [online] [vid. 28. února 2020]. Dostupné z: <http://www.bookgroup.info/041205/interview.php?id=75>

⁶ Tarjei Vesaas's debutantpris je cena, která se každoročně uděluje za nejlepší literární dílo. Je udělována Norskou autorskou unií.

⁷ Ernest Miller Hemingway byl americký spisovatel, dnes je považován za hlavního představitele tzv. ztracené generace.

⁸ Arthur Omre byl významný norský spisovatel a novinář.

Hanse Barroye. Většina příběhu probíhá právě na již zmíněném malém ostrově Barroy. Avšak autor nás zavede i na některé přilehlé okolní ostrůvky. Děj se odehrává přibližně v první třetině dvacátého století, od roku 1913 po rok 1928. Na začátku příběhu jsou Ingrid pouze tři roky, se svou rodinou jsou jediní obyvatelé malého ostrova. Ingrid žije se svým otcem Hansem, matkou Marií, duševně zaostalou tetou Barbro a dědečkem Martinem. Ingrid je velmi inteligentní dívka, učí se ráda novým věcem. Během dramatického příběhu si všimneme, že Ingrid mnohem dříve vyspěje a stane se z ní silná žena. Autor nám sděluje hluboké emoce a vztah, který rodina k ostrovu má. V průběhu děje bojuje celá rodina s přírodou, jelikož počasí na norském pobřeží je nepředvídatelné. Celý jejich život je právě ovlivněn přírodou. Na ostrově je každý obeznámen, co má dělat, dobře ví, že jakékoli narušení jejich vztahů nebo zásah z nějaké cizí strany může zničit harmonii, která zpočátku na ostrově je. Roy Jacobsen popisuje jejich každodenní činnosti, jež jsou nutné k jejich přežití.

Roy Jacobsen bravurně dokázal popsat prostředí, ve kterém se děj románu odehrává, prostředí si tak čtenáři mohou v myšlenkách dokonale představit. Čas v knize plyne pomalu, střídá se léto a zima. Nejde v jádru o celý děj, ale nejdůležitější je atmosféra, kterou děj jen doprovází. Poutavý příběh čtenáře lehce vtáhl do celého dění. Autor chtěl ukázat, že nejen peníze jsou důležité. To nejdůležitější je držet jako rodina při sobě a podporovat se. Jde o poetické vyprávění, rozdělené do krátkých kapitol, z nichž mnohé pojednávají o přírodě, moři, vlnách, větru či stromech. Všechny dějové i emocionální zvraty se odehrávají pomalu, což je jedním ze znaků autorova stylu. Najdeme zde minimum dialogů či promluv postav. Jacobsen se vrací částečně k tématu svého průlomového díla Vítězové (1991), který na osudech jedné rodiny ukazuje přerod Norska v moderní společnost, v níž je blahobytnost vykoupena tlakem na individualitu člověka.

„Jestliže člověk bydlí na ostrově, už se odtud nedostane,

protože ostrov ho drží a nepustí ...“

„Nikdo nedokáže ostrov opustit, ostrov je vesmír v kostce, kde hvězdy spí v trávě pod sněhem. Ale stane se, že se o to někdo pokusí.

Bývá to v den, kdy vane pomalý východní vítr ...“

Dalším přeloženým románem je kniha Bílý oceán. Po vydání románu Ostrov nazvala domácí kritika Roye Jacobsena hlasem norských rybářů a norského pobřeží. V knize se autorovi podařilo vytvořit jímavý obraz malého osamocené a chudého ostrova Barroy na západním pobřeží Norska na začátku dvacátého století. Jacobsen svébytným způsobem skloubil realistický popis tvrdého života rybářů, lovu, zpracování a sušení ryb s poetickým líčením přírody a moře, do něhož citlivě zasadil osudy několika málo hrdinů. Jacobsen má na svém kontě přes dvě desítky titulů, v nichž dává slovo outsiderům, lidem, kteří stojí mimo hlavní proud, činí svá vlastní rozhodnutí nezávisle na tom, kam směřuje většina. Svě postavy autor nikdy nehodnotí, nemoralizuje, ale snaží se je pochopit, což je i případ jeho ostrovní románové série. Barroy bychom na mapě hledali marně, vznikl pouze v autorově fantazii, kterou však jistě ovlivnil i fakt, že se sám Jacobsen několik let živil jako rybář.⁹

Jacobsenova poetika se od Ostrova posunula více k vnější dějovosti, což potěší čtenáře lačnící po čtenářích, naopak trochu zklame ty, jimž učarovala autorova předešlá lyrická přírodní líčení. V první části Bílého oceánu však stále nacházíme místa, která lze bez přehánění označit za rybářskou poezii. Román začíná příznačně větou: *První tu byly ryby.*

Obě Jacobsenovy knihy, k nimž by měl přibýt závěrečný třetí díl, lze číst jako adoraci prostého života a jeho hodnot, jako literární skladby o nezlomnosti lidské povahy či symfonie o síly moře. Zároveň nelze najít v současné norské literatuře text, jenž by lépe vystihoval, jak vzdálený je svět dnešních bohatých Norů od světa jejich předků, kteří ještě před několika málo desítkami let bojovali s oceánem o každé ulovené sousto.¹⁰

Třetí příběh obyvatel fiktivního norského ostrova Barroy je román Oči nemlčí. Příběh posouvá osudy rodiny rybáře Hanse do poloviny čtyřicátých let dvacátého století. Krátce po konci druhé světové válce se Norové, stejně jako zbytek Evropy, vyrovnávají s dozvuky ničivého konfliktu. Nejde však zdaleka jen o materiální bídu,

⁹ Webový portál snl.no [online] [vid. 26. února 2020]. Dostupné z: https://snl.no/Roy_Jacobsen

¹⁰ Webový portál literatura.cz [online]. [vid. 8. února 2020]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/36727/jacobsen-roy-bily-ocean>

která je cítit v každém koutu rozlehlé země. Mnohem horší jsou však šrámy, které zůstaly na lidských duších.

Autor v tomto díle opouští mikrokosmos ostrova a podává výpověď o chaotické poválečné historii země a také, či spíše především o lidské povaze. Jacobsen je zde výborný vypravěč a zároveň citlivý posluchač. Z intimního milostného příběhu sestavuje monumentální, byť výrazově prosté vyprávění o odvěké touze zapomenout na vlastní vinu, nechat ji pohřbenou hluboko v minulosti, jako by se nikdy nestala. Právě tato vlastnost, tak univerzální a stále se opakující, dělá z románu text nadčasový.¹¹

Další, níže uvedené knihy, však do češtiny bohužel přeložené nebyly. Kolem roku 1985 se vrací do prostředí, které popsal ve své debutové sbírce, v románech *Srdeční potíže* (*Hjertettrøbbel*, 1984) a *Tommy* (1985). Oba romány obsahují rysy zločinu, které nalezneme i v jeho pozdějších knihách. Za jeho literární průlom se považuje román *Nová voda* (*Det nye vannet*, 1987). Zaměřuje se zde na malé severní norské pobřeží obce, jež je ohrožena mnoha skrytými tajemstvími. V díle si můžeme všimnout mystického typu psaní.

Mezi jeho další knihy patří román *Panna* (1988), kde hlavním tématem je problematický vztah mezi otcem a dcerou. Román pomáhá osvětit ženskou úzkost, mentalitu, latentní násilí a nižší pocity mužů. Ve sbírce *There Can Be Some* (1989), za kterou Jacobsen získal Cenu kritiky (Criticism Award), autor vyniká jako významný romanopisec. Děj je zasazen do různých prostředí. Farmáři, rybáři, učitelé a studenti jsou vylíčení stejným pohledem. Nejzajímavější jsou texty, v nichž dochází ke kolizi v různých prostředcích a postojích. Za zmínku též stojí kolekce povídek *The Right Arm* (1994) se stejně velkým sociálním a geografickým dosahem. V roce 2001 se vrací s novou sbírkou povídek *Ptáci a vojáci*, ta získala velmi dobrou recenzi.¹²

Za Jacobsenův největší úspěch se považuje historický román *Seierherrene* (1991), kde ukázal svoji kvalitu romanopisce, jde totiž o velký příběh. V průběhu roku vydání vyšel román ve sto tisíci výtiscích a má podobu rodokmenu. Sahá do tří

¹¹ Webový portál [literatura.cz](http://www.iliteratura.cz) [online]. [vid. 8. února 2020]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33859/jacobsen-roy-ostrov>

¹² Webový portál snl.no [online] [vid. 26. února 2020]. Dostupné z: https://snl.no/Roy_Jacobsen

generací, je částečně inspirován svou vlastní rodinnou historií. Právě ona zde funguje jako zrcadlo sociálního a politického vývoje.¹³

Román *Fata Morgana* z roku 1992 vypráví o spisovateli v krizi a umělci s radikálním přístupem. Nejblíže k „čistému“ zločineckému románu má Jacobsen v románu *Ismael* (1998), ten vychází z kontroverzní zprávy o činnosti tajných služeb v poválečném Norsku. Značnou debatu vzbudila biografie *Trygve Bratteli. Příběh Trygveho Bratteli, (Trygve Bratteli. En fortelling 1995)*, jež se setkala s tvrdou kritikou profesionálních historiků za způsob, jakým autor smíchal fikci a fakta. Jacobsen trval na svém právu a nazval tak knihu příběhem a zdůraznil, že hrál s otevřenými kartami.¹⁴

V románu *Borders* (1999) Jacobsen čerpá ze skutečností historických podmínek od druhé světové války. Koná se částečně v Belgii a částečně ve Stalingradu. Zde se věnuje spisovatel etickým otázkám a následkům války.

Mráz (*Frost*, 2003) je kniha využívající vzpomínek na islandskou ságu, svědčí o autorově značném historickém vhledu. Kniha je psychologická, důvěryhodná, byla nominována na cenu Brage Award 2003 a na cenu Literární ceny Severské rady za rok 2004. (*Store norske lexikon*)

Roy Jacobsen získal celou řadu ocenění za své autorství: Cappelenova cena 1987, Cena Nota Bene 1988, Cena kritiky 1989, Cena knihkupectví 1991, Cena Scheiblera 1991, Cena Ivar Lo 1994 a 1991, Cena města Artist 1994. Roku 1991 byl nominován na Cenu Severské rady za literaturu za Seierherrene, Tarjei Vesaas' debutantpris 1982, za Fangeliv, Oslo bys Kunstnerpris 1994, Riksmålsforbundets litteraturpris 2003, Gyldendalprisen 2005, Ungdommens kritikerpris 2005 - za Hoggerne, Bokhandlerprisen 2009 - za Vidunderbarn. (ROTTEM, 1998)

¹³ Webový portál snl.no [online] [vid. 26. února 2020]. Dostupné z: https://snl.no/Roy_Jacobsen

¹⁴ Webový portál snl.no [online] [vid. 26. února 2020]. Dostupné z: https://snl.no/Roy_Jacobsen

Jeho knihy byly přeloženy do více než třiceti jazyků. Knihy *Velryby* a *Prodigy* byly upraveny k udělení International IMPAC. V roce 2017 byl vybrán do užšího výběru za mezinárodní cenu Man Booker International Prize, jako první norský autor všech dob.

Roy Jacobsen je též vášnivý historik, celý život četl knihy o historii a právě při čtení mu přicházejí nové a zajímavé myšlenky. ¹⁵ „*Chci psát o lidech, ať už jsou Norové, Švédové nebo Islandové - je mi to jedno. Samozřejmě musím vzít v úvahu aspekt kultury. Máme velmi silnou vyprávěcí tradici, způsob vyprávění příběhů, který vychází z islandských ság a má mytologický základ. Způsob, jak vyprávět příběh, je ve Skandinávii velmi silná tradice a je běžná ve všech čtyřech zemích, s výjimkou Finska, které má úplně jiné dědictví. Máme rádi příběh, máme rádi něco, co se vyvine. Něco se musí stát.*“¹⁶

¹⁵ Názvy knih se mohou nepatrně lišit kvůli neoficiálnímu překladu.

¹⁶ Roy JACOBSEN: *Nostalgia's a scar that's good to scratch hlo.hu hlo.hu*

Seznam autorových děl

- Věžeňský život – povídky (Fangeliv, 1982)
- Srdeční potíže – povídky (Hjertetrøbbel, 1984)
- Tommy – román, (1985)
- Nová voda – román (Det nye vannet, 1987)
- Virgo – román (1988)
- Někdo může přijít – povídky (Det kan komme noen, 1989)
- Ursula – kniha pro děti, (1990)
- Vítězové – román, (Seierherrene, 1991)
- Fata Morgana – román (1992)
- Prava ruka – povídky, (Den høyre armen, 1994)
- Trygve Bratteli – příběh – bibliografie Trygveho Bratteli, (1995)
- Ismael – román, (1998)
- Hranice – román, (Grenser, 1999)
- Ptáci a vojáci – povídky, (Fugler og soldater, 2001)
- Nové okno – povídky, (Det nye vinduet, 2002)
- Mráz – román, (Frost, 2003)
- Dřevaři – román, (Hoggerne, 2005) – český překlad Ondřej Vimr (2010)
- Marionin závoj – román, (Marions slør, 2007)
- Zázračné dítě – román, (Vidunderbam, 2009)

Recenze na knihu *Zázračné dítě*

Zápornou recenzi na román *Zázračné dítě* napsal 18. dubna roku 2011 na web Kirkus vydavatel Graywolf. „Je rok 1961. Finn žije s matkou Gerd v malém bytě. Osud jí dal řadu úderů. Její manžel, jeřábík, se s ní rozvedl. O rok později zemřel při pracovní nehodě. Žádný vdovský důchod však Gerd nedostávala, protože její bývalý manžel se po rozvodu znovu oženil. Gerd pracuje na částečný úvazek v obchodě s obuví. Aby si mohla dovolit vytapetovat byt, bylo nutné pronajmout jeden pokoj nájemci. Jejich inzerát zaujme druhou novou manželku jeřábíka. Je drogově závislá a hodlá jim svěřit svoji dceru. Jejich domácnost se tak rozšíří o dva nájemce - Kristiána, který byl odborový úředník a šestiletou Lindu, jež je Finnova nevlastní sestra. Linda na první dojem je zvláštní, smrdí, její vlasy jsou neupravené a je tichá jako hrob. Kristián si myslí, že je retardovaná. Ona možná je, nebo alespoň dyslektická. Nikdy to vlastně nevíme, protože tento epizodický román je tak zmatený, možná za to může špatný překlad. Neznáme ani Kristiánovu pravou postavu a to, co se odehrává mezi ním a Gerd. Gerd stále bojuje s problémy svého vlastního dětství (otec ji zneužíval). V jednu chvíli navštěvuje psychiatrickou léčebnu. Příběh končí tím, že je Linda přemístěna do pěstounské rodiny. Jacobsen nedokázal pointu románu podat. Jacobsen má dobrou pověst spisovatele, avšak tento román ho může jen poškodit.“¹⁷

Další recenze na webu Zyzzyva.org od Kevina Starka již není tak negativní, jako předešlá. „Příběh Finna se stane také příběhem o Norsku - kde tapeta, která v průběhu šedesátých let proměnila norské domovy dělnické třídy v menší tropické džungle, označuje Finna a jeho matku („ti, kteří nikdy neměli a nikdy nebudou mít“), na rozdíl od jiných, úspěšnějších rodin, alespoň na začátku velkého příběhu. Na konci knihy - po deseti letech, kdy byla ukončena stavba Berlínské zdi, televize a především...éra Gagarina - Finn bude mít dlouhé vlasy a na sobě revoluční bundu, jeho matka bude ve vedení a budou mít nalepené nákladné tapety po celém jejich domě. Stanou se stejně jako „všichni ostatní v této zemi“ lepší. *Zázračné dítě* začíná tím dřívějším časem, kdy Finn žil sám a šťastně se svou matkou. Jeho otec - který už dávno opustil rodinu, měl jinou rodinu a zemřel - není pro Finna ani vzpomínkou, jen „neviditelný muž“, další

¹⁷ Webový portál Kirkus.com [online] [vid. 8. dubna 2020]. Dostupné z: <https://www.kirkusreviews.com/book-reviews/roy-jacobsen/child-wonder/>

„kreslená postavička“. Finnův svět se mění poté, co jeho matka začne dělat lepší práci, renovuje jejich dům a přivede Lindu, Finnovu nevlastní sestru z druhého manželství jeho otce, a přijme podnájemníka Kristiána, který trapně převezme otcovskou roli vůči Finnovi. Společně tvoří jakousi jadernou rodinu - poškozenou jadernou rodinu. Jacobsenovo vyprávění se odehrává v následujícím roce, kdy se každá z postav snaží procházet kolem sebe a jako Finnova matka bojuje za péči o Lindu, boj, který se nakonec ukáže jako skutečná tragédie románu. Finnova matka i Linda byly zneužívány. Linda byla její poslední rodinou natolik odsouvána do pozadí a byla také plná tablet, že byla při příjezdu jako vycpaná hračka, což vedlo Kristiana, aby se zeptala Finna, zda je „retardovaná“. Finnova výbušná reakce na Kristianovu necitlivou poznámku vede k tomu, že ho Kristian uhodil. Finn skrývá „hořící tajemství, traumatickou jizvu, která „hrozí explozí uvnitř“ a dále ho distancuje od rodiny (i když je trauma sdílené s jeho matkou a sestrou spojuje tak, že Finn nechápe). Příběh končí tím, že Finn dostává od své sestry dopis, který ho přesvědčuje, aby pochopil, co se skutečně děje. Je to dobrý člověk? Tím, že Jacobsen pečlivě vylíčil „opotřebení“ Finnova mladého života, přivede Finna i nás k nějaké odpovědi.“¹⁸

Paul Binding napsal následující recenzi na web independent.co.uk: „Ve složitě zpracovaném románu Roye Jacobsena, který je tak bohatý na detaily, se nachází spousta nedorozumění. Ukazuje, že to nemusí být vždy dobrovolné. Neschopnost pochopit situaci, posoudit osobnost druhého, identifikovat vlastní pohlcující emoce, má často za sebou tajemství. Autor není specifický ohledně Finnova věku (musí mu být kolem devíti let). Finn se dostává dojemně k pravdě. Ale s jinými pravdami má větší potíže - zejména s Kristiánem, zobrazeným jako monstrum. Jacobsen ve své předmluvě říká, že „Child Wonder je o Oslu, spíše o drsném experimentování. Před ropou. Než měl někdo vůbec nějaké peníze“. Tato kniha se ještě více týká smutných nepravdivostí lidského srdce.“¹⁹

¹⁸ Webový portál [zyzyva.org](https://www.zyzyva.org) [online]. [vid. 8. dubna 2020]. Dostupné z: <https://www.zyzyva.org/2011/12/15/the-wear-and-tear-of-a-boy%E2%80%99s-life-roy-jacobsen%E2%80%99s-%E2%80%98child-wonder%E2%80%99/>

¹⁹ Webový portál [independent.co.uk](https://www.independent.co.uk) [online]. [vid. 8. dubna 2020]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/books/reviews/child-wonder-by-roy-jacobsen-trans-don-bartlett-with-don-shaw-2295271.html>

Barbora Grečnerová se na webu iliteratura.cz vyjádřila k románu *Zázračné dítě* poměrně pozitivně: „Román zázračné dítě vypráví o nelehkém procitnutí z dětství a o tom, že cesta k porozumění druhému člověku, k pochopení jeho rozhodnutí i jeho životní rezignace v momentu porážky může být velmi dlouhá a bolestivá, zvláště pokud se jedná o rodiče. V druhém českém překladu, v románu *Zázračné dítě*, který volně navazuje na autorův dřívější a kritikou ceněný román *Seierherrene* (Vítězové, norský 1991), se ocitáme v Norském hlavním městě na začátku šedesátých let a autor tentokrát rozehrává intimnější, avšak o nic méně napínavé rodinné drama.

Jacobsen umně spojuje melancholii dětství, mazání chlebů a mytí hrnků od čaje, s vyprávěním o těch nejtěžších chvílích a rozhodnutí života, která se odehrávají mlčky, téměř neviditelně za zdmi jednoho bytu. Nevyřčené pravdy a traumata minulosti jsou zmíněny jen mimochodem – tak, jako když se jednou uprostřed rozhovoru matka Finna zeptá, jestli si má vzít podnájemníka za muže, aby měli větší šanci Lindu adoptovat. Málomluvnost dialogů graduje napětí, čtenář je stále silněji vtahován do osudů hrdinů, o nichž mnohé tuší, ale autorovi se přesto daří jejich tajemství udržet až do samého konce.“²⁰

²⁰ Webový portál iliteratura.cz [online]. [vid. 8. dubna 2020]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28971/jacobsen-roy-zazracne-dite>

2 INTERPRETACE ROMÁNU ZÁZRAČNÉ DÍTĚ

Román Zázračné dítě (v originále Child Wonder) vydal spisovatel Roy Jacobsen v roce 2009 v Oslu. Tato kniha je nejen velmi čtivě napsána, ale také přeložena do českého jazyka, čehož se ujala překladatelka Jarka Vrbová. Roy Jacobsen se snaží realisticky psát očima dítěte v šedesátých letech dvacátého století. Sám spisovatel o románu říká: *„Hlavní postava v tomto románu je vlastně úhel pohledu desetiletého chlapce. A samozřejmě existuje mnoho věcí, kterým nerozumí, ale musí interpretovat svým vlastním chlapeckým způsobem. Prostřednictvím této interpretace vytváří svět, který mu lépe vyhovuje, je příjemnější a krásnější, než ve skutečnosti je, stejně jako každé dítě a také dospělí. To znamená, že čtenář musí číst mezi svými liniemi a pokud možno se musí naučit respektovat a ocenit jeho formu - je to jeho boj o identitu a život. A ne - podle mého názoru pravidelná forma nedorozumění. Pokud jde o překlad, mám v Don Bartletta plnou důvěru. Oslo na začátku šedesátých let byla jako Dolly Parton, než začala zpívat, před úspěchem, před penězi, fanoušky, drahým oblečením a plastickou chirurgií. Nyní máme všechno a čteme - každý den - v novinách, že jsme nejšťastnějším národem na Zemi.“*²¹

Spisovatel se snaží v románu popsat každý detail, aby čtenáře zaujal a poskytl mu dokonalý obraz děje. Stručně a krásně zachycuje nepochopení mladého chlapce, který se snaží najít smysl dospělého světa a jeho místo v něm. Kniha byla nominována na cenu Brage a během dvou let po svém vydání byla přeložena do třinácti jazyků. Volně navazuje na román Vítězové, zabývá se podrobněji osudem některých jeho hrdinů.

Interpretace uměleckého díla spadá do kategorie literárně-vědných oborů, kterými se v minulosti zabývala spousta odborníků, jež interpretaci uchopovali odlišnými způsoby. V následujících řádcích si stručně představíme názory některých teoretiků týkající se daného odvětví. Pojem interpretace pochází z latinského slova *interpres*, které prvotně znamenalo dohazovač a nyní jej lze přeložit jako doložení výkladu či vysvětlení. (Haman, 1999, s. 136)

²¹ Webový portál [bookgroup.info](http://www.bookgroup.info) [online] [vid. 28. února 2020]. Dostupné z: <http://www.bookgroup.info/041205/interview.php?id=75>

Jonathan Culler ve své knize *Krátký úvod do literární teorie* uvádí, že vysvětlení pojmu literární interpretace lze ve zjednodušené podobě charakterizovat, zeptáme-li se, o čem interpretované dílo ve skutečnosti je. Pravidlem pro zodpovězení takové otázky je pouze skutečnost, že odpověď nemůže být očividná, nýbrž je nutné, aby nutila tázajícího k zamyšlení. V závislosti na této charakteristice interpretaci vytváří, ať už formálním či neformálním způsobem, každý čtenář hodnotící význam přečteného literárního díla. Čtenářovu interpretaci může při postupu ovlivnit řada faktorů. Mezi nimi převládá zejména míra jeho čtenářské zkušenosti a kompetence, čímž se interpretace stává subjektivní záležitostí. (Culler, 2002, s. 72-73)

Podle mínění Aleše Hamana v publikaci *Úvod do studia literatury a interpretace* díla je důležité při interpretaci literárního díla neopomenout snahu o nalezení perspektivy, jež spojuje literární dílo s uměleckým subjektem, za který lze považovat autora jakožto zdroj podnětů. Haman upozorňuje na skutečnost, že bez prozkoumání faktorů týkajících se zrodu literárního díla a jeho pozdějších úprav by se nejednalo o interpretace, ale pouze o čtenářovy hypotézy. (Haman, 1999, s. 50)

2.1 Děj

Autor Roy Jacobsen vypráví příběh o Finnovi, malém chlapci a jeho rozvedené a později ovdovělé matce, jak se společně vypořádávají s tvrdými životními realitami. Kniha Roye Jacobsena vychází z raných šedesátých let dvacátého století. Finn žije se svou matkou Gerd v bytě v hlavním městě Oslu v části Årvollu.

Zvrat a počátek dějové linie nastává, když Finn se svou matkou zjistí, že s nimi bude bydlet další člen rodiny – malá šestiletá holčička jménem Linda, o kterou se její vlastní drogově závislá matka nemůže starat. Během krátké chvíle se Finn stává velkým bratrem a jeho matka Gerd přichází na to, že má dceru i syna. Příchodem malé Lindy se obrací i celá situace mezi Gerd a Finnem. Matka se najednou mění a Finn stále nechápe proč. Brzy se ukáže, že Linda má zvláštní potřeby než jiné děti.

Rodina nemá moc peněz, a proto se Finnova matka rozhodne pronajmout pokoj v bytě. Pokoj pronajímají Kristiánovi. Kristian se v rodině stává větším faktorem, než si bylo možné představit, a Finnův vztah s jeho matkou podléhá proměně. Najednou se podnájemník převtěluje do zcela jiného člověka. Po výletu s Kristiánem na běžkách se Finn podivuhodně uzavírá do sebe a nemá vůbec chuť si o výletě povídat.

Blíží se jaro, v tu dobu přichází dopis, pozvánka na zdravotní středisko v Sagene, na kontrolu je pozvána Linda. Zdravotní sestře připadá, že Linda má poněkud nekoordinované pohyby, zdá se jí roztržitá, otupělá a neklidná. V ordinaci se dozvídá Gerd něco, co nám spisovatel v knize nesděluje, ale můžeme si jen domýšlet, co právě paní doktorka matce sděluje. Z ordinace Gerd odchází ubrečená, s duchem jinde, oči rudé. Když odchází ze zdravotního střediska, nikdo nic neříká. Ovšem, co je jí sděleno, se čtenáři v ději nedozví do konce knihy. Toho večera, kdy Linda navštíví paní doktorku, už nedostává žádné léky, které má ve svém kufříku od biologické matky. Jelikož Linda již nedostává své léky, najednou stojí v noci u Finnovy postele a chce si hrát, pak chce na záchod, něco k pití, nedokáže sedět klidně. Běhá po pokoji, něco stále hledá, ale neví ani co. Začíná se třást, kolem sebe rozhazovat věci, mrskat sebou a hrozně křičet. Tohle všechno pokračuje i další den ráno, kdy Linda neustále brečí a vříská, jako když pilka na železo řeže kámen, nikdy předtím však neplakala.

Existuje spousta bodů, které provokují myšlenky, a zde leží síla a slabost knihy. Několik z těchto bodů je protáhnuto, ale nikdy zcela odkryto. Gerd, Finnova matka, onemocní a na týdny mizí, ale tato nemoc není nikdy odhalena a vše zůstává záhadně skryto.

V únoru si Lindu odváží lidé z odboru sociálních věcí rovnou ze školy. Gerd je oznámují, že Lindě zajistili na druhém konci země vyhovující adoptivní rodiče. Ti už mají jednoho syna Finnova věku, a tak pro ni nebude přechod příliš náročný – a bude se mít dobře. Gerd zjišťuje, že všechny potřebné papíry již podepsala biologická matka Lindy. Toho dne už na sebe Finn s matkou nepromluví. O dva týdny později se stěhuje pryč i podnájemník Kristián.

Najednou jsou Finn a Gerd na dně oceánu. Žijí tak, jako že se to všechno vůbec nedělo. Koncem jara stejného roku přichází dopis s informacemi o Lindě. Ukazuje se, že udělali správně, že Lindu ukradli. Finn si uvědomuje, že od chvíle, kdy od nich odešel Kristián, ani on a ani jeho matka ho nenazývají jménem. Lindě odepisují na dopis a tím přichází osvobozující pocit.

Nový nájemce Kristián a Linda obrátí Finnovi a Gerd celý život vzhůru nohama. Pro malou rodinu to není snadné, na cestě se objevují také různá další překvapení. Život v malé dělnické společnosti je příběhem dětské bezpečnosti, odvahy a popisem problémů, které přicházejí a zase odcházejí.

Mladí lidé se často zabývají událostmi, které jsou jim nejasné a nakonec zůstávají neprokázané - odpovědi, které hledají, nemusí být nikdy odhalené. Tato nejednoznačnost není špatná věc, ale pro ty, kteří se dostanou do příběhu a očekávají konkrétní odpovědi na zajímavé otázky, může být nutné snížit očekávání, protože jsou nuceni vyvodit vlastní závěry.

2.2 Hlavní postavy

Asi nejdůležitější úlohu v literárním díle hrají postavy, bez jejichž existence by žádné dílo nemohlo nikdy vzniknout. Jacobsen své postavy přiblíží čtenáři vnějším popisem. Charakteristiku vnitřní-přímou nám záměrně zatajuje. Je možné, že dojde k tomu, že si k ní jako čtenáři nevybudujeme bližší vztah. Někdy nemusíme rozumět jejímu počínání, obzvláště v pasážích, kdy jsou postavy vystavené tlaku z okolí a jednají impulzivně.

Hlavní tematickou kategorií v literárním díle jsou postavy, které se z textu rodí v průběhu četby. Bez postav, ať už hlavních, vedlejších či samotného vypravěče, by se žádné dílo neobešlo. Funkce postav je v dílech klíčová, významně se podílí na vývoji zápletek a dalších dějových etap v kompozici. (Lederbuchová, 2002)

Hlavní postavy románu můžeme označit za postavy hypotézy, neboli postavy s tajemstvím, které jsou typické pro svoji nejasnou náznakovost. Touto problematikou se ve své práci zabývá Hodrová, která tvrdí, že „*ústup od přímé charakteristiky a příklon k charakteristice nepřímé, skryté, obsažené ve vlastním ději, můžeme pak pokládat za další projev pohybu směrem k postavě hypotéze.*“ (Hodrová, 2001, s. 562)

Autor na sebe v rozhovoru při příležitosti veletrhu Svět knih 2012 prozradil: „*Nejsem moralista, který by o svých postavách vynášel nějaké soudy, ukazují e v jejich těžkém světě a snažím se je pochopit. Píšu, abych pochopil ostatní. To je hlavní myšlenka celé mé tvorby, pochopit ostatní. Postavy stojí trochu mimo společnost, mimo mainstream, na který se dívají z venku. Také si myslím, že v románu najdete humor, ale ne prvoplánový humor, humor musí mít nějaký smysl.*“²²

Finn

Hlavní postavou a zároveň vypravěčem celého příběhu je Finn, který žije se svou matkou ve třetím bloku v panelovém bytě ve čtvrti Årvollu v Oslu. Osud k nim nebyl laskavý.

Finn je obyčejný skromný desetiletý kluk. Po celou dobu příběhu byl pokorný, hodný, chytrý a snažil se pomoci své matce, též je velmi citlivý, vnímavý, soucitný,

²² Webový portál literatura.cz [online] [vid. 8. dubna 2020]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30069/jacobsen-roy>

všímavý a hloubavý. Stále hledá odpovědi na své nejnítěrnější otázky. Rozebírá i věci, nad nimiž se jiní nepozastavují, neboť jim připadají zcela přirozené. Finn prochází po vratkém mostu mezi dětstvím a dospělostí a to není pro něj opravdu snadné. Sám autor se vžil do Finnovy role. Kniha psaná z dětského hlediska je málokdy pocíťována jako pravdivá. Mysl dítěte však vidí svět dospělých jinak.

Chlapec žil sám se svou matkou, protože otec od nich odešel, aby začal žít nový život s jinou ženou. Odchod jejich otce tak způsobil nedostatek peněz na běžný život. Avšak i přes velmi špatnou finanční situaci, byl Finn svědomitým a ve škole cílevědomým chlapcem s dobrými známkami.

Zlom v jeho chování nastal, když zjistil, že má nevlastní sestru. Tu zanechal jeho otec, který později zemřel při nešťastné havárii s bagrem. Měl ji s ženou jménem Ingrid Olausenová. Ta prozradila Finnově matce, že se o holčičku jménem Linda nedokáže sama postarat. Tato událost měla za následek, že se Finn v následujících dnech začal chovat úplně jinak, jak ve škole, tak i ke své matce. V hlavě mu běhaly různé myšlenkové pochody, týkající se matčina trápení.

„Matka sklesla na nejbližší židli a pronesla apatickým hlasem: „Máš sestru.“ „Cože?“ „Nevlastní sestru.“ K tomu nebylo co dodat. O té sestře jsem přece věděl, žila v nějakém jiném světě a pobírala sirotčí důchod, který jsme měli dostávat my. Ale pak mi to došlo. (...)

Na další vysvětlení jsem si musel počkat.

„Ona se o ni nedokáže postarat,“ řekla a odmlčela se. A já musel stát na tom svém piedestalu u dřezu a točit štětkou, než pokračovala, protože pořád ještě jsem se nedokázal přimět k tomu, abych se na cokoli zeptal. (...)

„Ona tu s námi bude bydlet?“ Konečně mi začalo svítat.

(Jacobsen, 2011, str. 24)

Hlavní postava Finna byla po celou dobu příběhu okouzující. Nejenže byl statečný a pokorný, ale také se po celou dobu snažil pomoci své ovdovělé matce a

nevlastní sestře Lindě. Všechna tajemství udržel v tichosti. Ale v momentu, kdy Linda přišla do nového a pro ni úplně cizího prostředí, Finnovo dětství v tu dobu začalo končit. Malé kousky dospělosti se do Finnova života dostávaly víc a víc.

Příběh vypráví Finn již jako dospělý, vzpomíná na své dětství, pamatuje si, co a jak bylo. Větší smysl všech těch událostí se mu ale vyjevuje až nyní. Pro desetiletého Finna bylo opravdu náročné zvládnout život v neúplné rodině.

Gerd

Matka malého chlapce Finna žila se svým synem skromný život. Celý jejich klidný a normální život narušilo její neohleduplné rozhodnutí. Vztít si do péče její nevlastní dceru Lindu, která zůstala bez otce a matky, do jejich domácnosti. Její manžel jeřábník se s ní rozvedl a poté zemřel při nehodě. Tudíž rodina zůstala v nejisté finanční situaci. Pro Gerd to byla velká výzva, jež ale zvládala. Aby se o rodinu postarala, pracovala v obchodě s obuví. Avšak ani to nestačilo, proto hledala nájemníka k nim do bytu. Ovdovělá matka se snažila z plných sil zvládnout nelehkou ekonomickou situaci.

Gerd měla obrovskou rodinu, s níž však moc dobře nevycházela. Na čtenáře působí jako cílevědomá žena, která nad vším, co chce udělat, pořádně přemýšlí, snaží se, aby se rodina měla dobře a Finn s Lindou byli spokojení. Avšak s příchodem malé Lindy začala být matka zvláštní a uzavřená do sebe, s Finnem si moc nerozuměla a Finn nerozuměl matce.

„Ke komu teď mluvíš, ke mně, nebo ke kdovíkomu?“ To jsem neměl dělat. „Co tím chceš říct?“ vyjela podrážděně a držela mi přednášku, že jsem někdy dost záhadný, už si toho párkrát všimla, možná to má nějakou souvislost s tím, že jsem kluk a že by asi bylo lehčí pořízení s dcerou. „Vůbec nechápu, co tím myslíš,“.

Postava matky v románu je zvláštní. V šedesátých letech nebylo obvyklé, aby ženy pracovaly. Ale Gerd musí pracovat, jelikož je vdova a má syna. Je tedy svým způsobem předchůdkyní ženské emancipace, která do Norska přišla v sedmdesátých letech dvacátého století. Gerd neustále dává najevo, že měla velmi těžké dětství, když se začne starat o malou holčičku, vidí v ní sama sebe, znovu se v ní probouzejí dávné bolesti a smutné vzpomínky z minulosti, což je pro ni samozřejmě velmi těžké. Finn vidí, že se matka mění, ale nechápe, co se s ní děje. Je mu teprve deset let. Román

pojednává o ztrátě nevinnosti, ale také o solidaritě, o nutnosti postarat se jeden o druhého. Matka i syn pro děvčátko udělají neskutečně mnoho, i když se přitom sobě vzájemně vzdalují. Jedná se o postupnou ztrátu nevinnosti, ke které ostatně dochází v každém dětství.

Matka v románu *Zázračné dítě* je mladší sestrou matky z románu *Seirherrene*. Tento román ale vypráví příběh jiné rodiny.

Linda

Linda byla šestiletou holčičkou, nevlastní sestrou Finna. Její matka – druhá manželka Finnova otce – ovdověla a stala se z ní silná narkomanka. Linda se do rodiny k Finnovi a Gerdě dostala díky své matce – Ingrid.

Linda měla záhadné problémy. Ty se objevovaly postupně. Podle všeho zpočátku měla nějaké psychické nebo zdravotní problémy. Do příběhu ji vyprávěč Finn uvádí jako:

„chudý roztoč vystoupil z jednoho autobusu jeden temný listopadový den atomovou bombou v malém světle modrém kufru a obrátil náš život vzhůru nohama.“

Linda svým příchodem změnila celou domácnost, objevily se nové komplikace, ale i nová dobrodružství, díky kterým byli Finn a Gerd šťastní. Linda se stávala zrcadlem, ve kterém se nakonec definují Gerd, Finn a další (včetně pronajímatele Kristiana). Gerd se silně s Lindou ztotožňovala, vracela se zpátky do svého dětství malé holčičky.

Ze začátku románu na Lindu Finn žárlil, ale postupně se mezi nimi vytvořilo pouto sourozenecké lásky. Finn ji bránil před norským vzdělávacím systémem a šikanou ve škole. Finn hned ze začátku pochopil, že s malou holčičkou Lindou nebylo něco v pořádku.

„Linda nebyla z našeho světa, později jsem to taky pochopil – byla Mart'anka, která spadla na zem, aby mluvila jazyky k pohanům, francouzsky k Norům a rusky k Američanům. Byla osud, krása i katastrofa. Zlomek od všeho. Matčino zrcadlo a matčino dětství. Znovu a znovu. Poslední zbytek něčeho, co nikdy nezmizí úplně. Bůh s ní nejspíš měl nějaký záměr, tajný plán – ale jaký? Co to je? Ptám se.“

Spisovatel skvěle zachytil zobrazení evoluce Lindy v její nové rodině, kde se prohlubovaly víc a víc jejich vztahy. Linda trpěla záhadnou nemocí, která v celé knize není odhalena. Právě tento moment je dírou díla, která směřuje čtenáře k úvahám, zamýšlení se a spekulacím, jakou chorobou vlastně dívka trpěla. Záležitosti, které byly s Lindinou nemocí spojeny, pronásledovaly rodinu po celé délce díla.

Autor nás provedl rokem po příchodu Lindy do nové rodiny. Děvče vůbec nemluvílo a nijak nezapadalo do obecně sdílených společenských konvencí. Byla opožděná, měla potíže se školou a Finn ji musel chránit před vrstevníky i dospělými. Avšak díky Gerd a Finnovi se Lindě dařilo svůj handicap postupně překonávat. Linda se pro Finna stávala počátkem jeho cesty k dospělosti a bolestně komplikovaného porozumění své matce.

Kristian

Kristian byl muž bydlící v jednom bytě společně s Gerd, Finnem a novou členkou rodiny Lindou. Žil zde díky inzerátu na bydlení, jež vystavila Finnova matka. O nového nájemce se začal velmi zajímat Finn. Nájemce trávil hodně času sám ve svém pokoji. Při nastěhování do nového bytu si donesl televizi. Ta byla pro Finna a jeho matku zcela novým, nezvyklým problémem. Kristian s Lindou se stali najednou součástí nové rodiny a jejich životů. Všechno se dramaticky změnilo pro každého z nich. Velice nesympatická byla Kristianovi právě malá Linda, na kterou si stěžoval Finnovi, když byli spolu na výletě na běžkách. V příběhu vystupoval jako podivuhodný mužík, byl tajemný a plný záhad. Jeho způsob vyjadřování zneklidňoval všechny okolo.

Vedlejší postavy

Nejspíše žádný román by se neobešel bez vedlejších postav, čímž se hlavní postavy modifikují do podoby autorova záměru.

Marlene

Matčina velká důvěrnice, která se starala o děti – Finna a Lindu, když matka nemohla. Jde o mladou elegantní dámu, která byla vstřícná pomoci Gerd. Marlene byla jako stvořená k tomu, aby na světě napravovala všechno, co je pokřivené a divné, svými slovy, svou krásou a červeným širokým úsměvem.

Ingrid Olaussonová

Třiatřicetiletá a svobodná žena mající nejdříve zájem o podnájem právě u Finna a Gerd. V průběhu děje jsme se dozvěděli, že daná žena byla matkou šestileté Lindy, která si přečetla inzerát. Její vzhled popisuje vypravěč jako dvacetiletou dívku, přestože byla ve věku Gerd. Měla vysoko vyčesané zrzavorudé vlasy a na nich malý šedivý klobouček zdobený řadou korálek ve tvaru černých slziček. Avšak Ingrid Olaussonová nebylo její pravé jméno, v knize se i nadále pravé jméno nedozvídáme. O Lindu se už nedokázala postarat. Nejen proto, že Ingrid byla vdova, ale i narkomanka – morfinistka.

Kromě hlavních a vedlejších postav se v díle objevují i postavy, které zde vystupují prostřednictvím vzpomínek protagonistů, především postava zesnulého otce.

2.3 Kompoziční výstavba

V této kapitole nahlédneme na kompoziční výstavbu, jež je podle Františka Všetického uspořádání literárního díla a jeho jednotlivých složek, zejména složek obsahových a formových. Podmínkou je vzájemná spojitost všech složek, které dohromady tvoří určitou uměleckou jednotu a vzájemný vztah částí a celku. Kompozice je určena ideovým záměrem autora a jeho vztahem ke skutečnosti. (Všeticka, 1992)

Kompozice je jedním z důležitých faktorů z hlediska čtenářské recepce literárního díla. Jacobsenovi se podařilo vytvořit vyprávění v rytmu, který je schopen udržet napětí a zároveň nepřekročit jeho únosnou intenzitu. Kniha je výsledkem dokonale promyšlené kompozice díla. Po celou dobu vyprávění se postava dospívajícího chlapce snaží nalézt kořeny svých, Lindiných a matčiných problémů a buduje si při tom vlastní identitu. Do děje vstupují další hrdinové románu.

Kniha popisuje určité zlomové okamžiky. Román má jednu dějovou linii, kde se odehrává celý příběh. Syžet románu je rozdělen do jednotlivých kapitol. Spisovatel evokuje tajemství dětství. Obecně lze říci, že se jedná o psychologický román, který osobitým způsobem vykresluje myšlenkové schéma v průběhu celé knihy. V knize nalezneme vnitřní napětí, skvělé dialogy. Příběh nelehkého dospívání, protkaný prvky nečekané komiky. Vypravěčem je dnes již dospělý Finn, který vzpomíná na své dětství a dospívání na počátku šedesátých let dvacátého století. Nalezneme zde i Finnův monolog, jak promlouvá sám se sebou, seznamuje nás se svými myšlenkami, jež nás někdy v určitých pasážích donutí přemýšlet.

2.3.1 Prostředí a čas

Významným prvkem románu je kategorie času, v níž si podle Eduarda Petrů (2000, s. 95) „člověk uvědomuje svou existenci i svět kolem sebe, a proto má také základní význam v reflektování skutečnosti.“ Proto bychom zde měli zdůraznit, že umělecká koncepce času je od reálného vnímání značně zvýhodněna, a to tím, že autor může určovat časovou plynulost. Umělecký čas ovšem nezávisí jen na přístupu autora, neméně důležitá je i normativní stránka literárního druhu a žánru. Z toho vyplývá, že si „autor volí spád času, jeho sled, ale podíl jednotlivých složek představovaného rozsahu (minulost, přítomnost, budoucnost) je spoluurčován charakterem zvoleného literárního

druhu a žánru.“ (Petrů, 2000, s. 97) Kategorie času je v literárním díle uváděna několikerým způsobem: je buď dodržena časová posloupnost probíhajících dějů – chronologický čas.

Ve spojení s literárním dílem dále rozlišujeme tzv. čas reality, což je *„úsek subjektivního času, který je v díle zachycen.“* (Petrů, 2000, s. 96) V románu *Zázračné dítě* je časem reality přítomnost. Autor vždy zmíní konkrétní období, většinou je román rozdělen na roční období. Tudíž se přesně v díle orientujeme.

Důležitou pozici zde zaujímá i čas subjektivní, který Všetická (1992, s. 31) popisuje jako *„čas výjimečných okamžiků, kdy v hrdinově mysli dochází k pronikavému vnitřnímu dění.“* K tomu dochází například na konci děje, kdy dojde k nějakému vnitřnímu prožetí, Finnovi a Gerd dojdou určité věci. *„Tak konečně přišel osvobozující rozsudek a jsme zproštěni viny, jak to matka zřejmě vnímala (...) Znovu jsem uvažoval, zda jsem opravdu připraven zjistit, jestli to v sobě mám, jestli jsem to v sobě vůbec někdy měl.“*

Neméně důležitou složkou literárního díla je prostor, neboli prostředí literárního díla, kterým se ve své práci zabývá Všetická (1992, s. 33), v níž poukazuje na to, že *„prostor je širší pojem než místo děje, představuje v podstatě vztah mezi jednotlivými místy děje, vztah většinou znásobený a umocněný.“* S prostorem je úzce spojena kategorie času, jestliže má dané prostředí udržet spád děje, vyžaduje také ohraničený úsek času. (Petrů, 2000)

Román *Zázrační dítě* je zasazen do šedesátých let dvacátého století do dělnických tříd v hlavním městě Oslu a v jeho části Årvollu, což je doba Jacobsenova dětství, ale také přelomová doba v dějinách Norska. Šedesátá léta jsou pro Jacobsena nejdůležitějším desetiletím v norské historii, ve kterém se všechno změnilo. Norsko bylo po druhé světové válce velmi chudá země, za války Norsko přišlo o celou rybářskou flotilu. V šedesátých letech Norové našli ropu a stali se extrémně bohatou zemí. Nyní se Norsko přirovnává například ke Švýcarsku.²³ Nutno je poukázat na sociální rozvrstvení románu, jelikož šedesátá léta v Norsku neznamena velká bohatství. Právě spisovatel poukazuje na obyvatele čtvrti – dělnickou třídu.

²³Webový portál literatura.cz [online] [vid. 8. dubna 2020]. Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/30069/jacobsen-roy>

V šedesátých letech se koaliční vláda Strany práce se Socialistickou lidovou stranou potýkala s hospodářským útlumem spojeným s růstem cen a daní. Celková nespokojenost s vládou vedla k mocenské změně. I Gerd s Finnem prochází obdobím, kdy neměli moc peněz, proto se také snaží svou tíživou životní situaci určitým způsobem řešit a zmírnit ji. „*Jsmo celý svět. Planeta, která pomalu a nelitostně proplouvá šedesátými lety, desetiletím, jež vymění klobouk a kabát za zdravé kytarové sólo, desetiletím, kdy se z mužů stanou kluci a z hospodyněk ženy, desetiletím, jež promění město z něčeho starého a omšelého s vlastní pamětí v cosi moderního, přečpaného lidmi, kteří si valem pořizují alzheimera, desetiletím s předem zabudovaným zastaráváním, touto sociální šterkárnou norské kulturní revoluce, kdy koordinační systém společnosti šel definitivně do háje – na začátku šedesátých let jsi někam strčil vepře a v jejich závěru z něj zbyla krabička sirek. Vychloubačné, prolhané a nepochopené desetiletí, moje desetiletí.*“ Tak malý Finn popisuje v románu desetiletí, ve kterém vyrůstá.

Stejně jako u všech literárních děl, ani v románu *Zázračné dítě* není prostředí celistvé, dochází zde k prostorovým skokům, které jsou k prostoru reálnému konstituovány analogicky: „*V zeleném ráji uprostřed Oslofjordu. S pěšinkami, několika domy, třemi plážemi a několika travnatými plochami, které mizely v lese plném ptačího zpěvu, skalek, svahů, křovin, hmyzu a hlubokých roklin, hotová dračí říše, jen jsme nevěděli, jestli v ní vládne dobro, nebo zlo.*“ (Jacobsen, 2011, s. 93)

Základní věcné informace o místech děje nám podává obraz prostoru, mimo to nás také informuje o hodnocení prostředí postavou nebo vypravěčem. (Lederbuchová, 2002) „*Když jsme plavali na druhý břeh, vysoukali jsme se nahoru a posadili na balvan v cizí zemi, ohlédli jsme se na sochu všech matek světa, která pořád stála na místě, vysílala veškeré své city, napomínání, hrůzné představy. Cítil jsem, jak se mi na tvář dere úsměv. Ztratil jsem se matce z dohledu v Borisově světě, v nepřehledné divočině pokroucených stromů a keřů, zrádných průrev a ptačího zpěvu, který nám bušil do ušních bubínků, ve světě stínů, slunce, chladu a horka.*“ (Jacobsen, 2011, s. 100) Prostředí literárního díla má oprávněně významnou funkci, jelikož ovlivňuje události a chování postav.

Autor zachovává časovou posloupnost, dodržuje časový sled, jaký probíhá ve skutečnosti. František Všeticka charakterizuje prostor následovně: „Prostor, podobně jako čas nebo postava, není záležitostí toliko kompoziční. Prostor je širší pojem než místo děje, představuje vztah mezi jednotlivými místy děje.“ (Všeticka, 1992) V díle si můžeme všimnout tektonické neboli uzavřené výstavby textu, dílo má pevnou stavbu, přirozené a logické vztahy mezi motivy a vlastní obsahové jádro. Dějové segmenty jsou vyprávěny od časově nejstarších po nejmladší.

2.3.2 Postavy a vypravěč

Román Zázračné dítě je ve svém jádru příchodem věkového příběhu, ale přesto je zvláštní - možná i výjimečný. Je výjimečný ve způsobu, jakým Roy Jacobsen dokáže psát realisticky prostřednictvím očí dítěte. Jacobsen dále výborně využívá jemné náznaky, aby mohl čtenář nad románem dále přemýšlet.

Postavy jsou věrné svému životnímu stylu a své době, ve které žijí. Osudovou a zároveň disturbativní postavou příběhu je malá Linda, která zásadním způsobem ovlivňuje ostatní postavy a určuje i jejich osud. Nečekaně vpadne do cizího, ustáleného prostředí, rozruší jej a naruší daný rodinný stav. Ve své podstatě je to postava zcela odlišná od prostředí, do něhož se dostává. Další zajímavou postavou je otec Lindy a Finna, který je postavou postmorální. Zesnulý otec ovlivní existenci živých postav. Zasahuje do jejich soukromých osudů, působí na jejich psychiku.

Celý román je vyprávěn v ICH²⁴ formě, postavou vypravěče je teprve desetiletý Finn, dějem nás provádí on, na příběh je nahlíženo z určitého odstupu. Jde tedy o personálního a přímého vypravěče, který se ocitá uvnitř děje jako jedna z postav, jako přímý účastník. Vypravěč popisuje dané události, aby jejich prostřednictvím poskytl čtenáři potřebné souvislosti k pochopení osudů a chování jednotlivých postav a umožnil mu vcítit se hlouběji do jejich prožitků a chování.

²⁴ Označení způsobu vyprávění příběhu. Příběh je vyprávěn v první osobě jednotného čísla, to znamená, že příběh nevidíme objektivně, nýbrž z pohledu jedné z postav. Tento způsob vyprávění vyvolává pocit reality a osobní zkušenosti autora.

2.3.3 Jazyk

Významnou funkci má v Jacobsenově díle také jazyk. Eduard Petřů (2000, s. 107) uvádí, že je jazyk „základním nositelem sémantické i estetické informace literárního díla, který u každého autora nabývá jistých specifických vlastností určovaných jeho stylem.“ Pro román *Zázračné dítě* zvolil autor jazyk přirozený a realistický. Vážnou tonalitu románu a myšlenkovou hloubku vyvažuje jazyk přirozený pro teenagera i vtipné situace okořeněné živými dialogy.

„Co to děláš, Finne?“

„Já nevím.“

„Zavřete zobák, Finn se musí soustředit!“

Kniha tak nabývá filozofického rozměru, aniž by si toho čtenář povšiml a zcela přirozeně jej ovlivňuje a přináší mnohá morální poselství. Spisovatel není konkrétní a nechává vše na nás, jak zaplníme „prázdná místa“. Jako každá kniha, tak i tato má svůj výjimečný tón, Jacobsen se chtěl přiblížit mluvě desetiletého chlapce. Jazyk románu je spisovný a odpovídá intelektu postav. Jacobsen se v knize prokazuje nesmírným citem pro volbu slov. Při popisných částech románu autor volí taktiku užití krátkých vět, ve snaze rychleji přiblížit čtenáři situaci, čímž jako by se vracel do svých povídkových začátků. Takto úsporné věty dodávají vyprávění spád a rychlé tempo, což je styl vypravování, který je vhodně zvolen pro příběh nabízející nádech dramatičnosti. Jacobsenovy strohé dialogy nejsou odděleny od textu, samy od sebe vznikají a zase zanikají.

„Tak, tak. Maminka tu bude za pár dní.“

„Ukaž mi ho.“

„Co?“

Ten dopis.“

„Je pro mě.“

„Ukaž mi ho.“

„Je pro mě.“

„*Tak jo.*“ (Jacobsen, 2011, s. 119)

Jacobsen využívá v knize i různá přirovnání, která děj obohatí a oživí. Text je pak mnohem rozmanitější a zajímavější. Vyjádření je poté mnohem jasnější.

„*Linda neustále brečí a vríská, jako když pilka na železo řeže kámen, nikdy předtím nepláče.*“ (...)

Ocenitelná je zejména autorova schopnost vcítit se do dospívajícího chlapce a umění popsat slovy nejen jeho myšlenky, ale také vnitřní pocity a prožitky, píše srozumitelně. Ke střetu hlavních postav dochází, když se Finn s matkou dozvídají, že v rodině budou mít dalšího člena, jímž se změní celý život. Autor nám oznamuje velkou novinku velmi stroze a krátce: „*Máš sestru.*“. Pozornost upoutává neustálý odstup postav, který je doprovázen odlišným způsobem autorova popisu. Ten je mimo jiné velmi originálním pokusem o náhled do lidské psychiky doprovázené různými obsesemi a neschopností sblížit se.

Kopál hovoří v případě takovéto schopnosti o „*dvojjednosti dospělostního nadhledu a dětského pohledu*“. Jde o postup založený na tvořivém procesu, zaměřeném na modelování uměleckého obrazu skutečnosti, přičemž východiskem je napětí mezi dospělým a dětským viděním. Hodnocení a vyjádření světa se děje tak, že dochází ke sblížování autorského tvořivého subjektu se subjektem dětského čtenáře. (Kopál, 1987)

Podle Františka Všetického je architektonická jednotka základní jednotka architektoniky, zapojí-li se výraznějším způsobem do syžetové a sémantické tkáně díla, stává se také záležitostí kompoziční. Architektonickou jednotkou v prozaickém díle jsou kapitoly. Architektonická jednotka může mít v díle nejrůznější postavení a nejrozmanitější funkci, což se projevuje v kapitolách prozaického textu. (Všetická, 1992) V díle si můžeme všimnout třiceti kapitol, které jsou otevřené. Děj, který je rozehrán, není dovršen, celá akce zcela zjevně a plynule přesahuje do kapitoly následující. Kapitoly jsou značeny arabskými číslicemi. Něčemu v knize nemusíme rozumět kvůli překladu a neznalosti norské kultury. Autor se snaží zachytit nejzákladnější lidské vztahy v celém příběhu, píše jasně. Stejně jasný je i překlad, spisovatel užívá malého zdobení k popisu Finnova světa. Silné, lákové psaní, takové, které čtenáře nutí neustále více přemýšlet. Drobnosti jsou lehké a snadno

přehlednutelné, snaží se neodhalit konečnou pravdu. Konec románu je obzvláště náhlý, čímž je kniha svižná. Za povšimnutí stojí i vynikající charakterizace dítěte. Cílem Jacobsena je snaha vtáhnout čtenáře do děje s větší intenzitou a fantazií.

2.3.4 Titul

Titul nebo také název literárního díla je jedním z nejdůležitějších stavebních exponentů. Čtenář jím získává první informace o díle, což mnohdy hraje podstatnou roli při jeho výběru. Název literárního díla má kromě funkce poznávací i funkci komerční. Rozlišujeme několik druhů titulu. Jedním z nich je titul protagonistický, který podle Lederbuchové (2002, s. 329) „uvádí jméno hlavní postavy nebo k ní odkazuje“. Dále rozlišuje například titul žánrový, kde je vyzdvižen druh a žánr daného díla. Jinými typy titulů se zabývá také Eduard Petřů, jenž klasifikuje tituly dle jejich gramatických vlastností, tedy „tituly jednoslovné, tituly v podobě sousloví a tituly větné“. (Petřů, 2000, s. 99) Jeho postavení v textu je však natolik výjimečné a jeho problematika do té míry nepřehledná a neuchopitelná. František Všeticka ve svém díle *Stavba prózy* píše, že: „Základní funkce titulu spočívá v tom, že označuje dílo, podává čtenáři první informaci o něm. Titul je zároveň jedinou složkou literárního díla, jež se stává součástí běžné neliterární komunikace, to znamená, že se jej používá všude tam, kde se o literárním díle hovoří nebo píše. Titul díla bezprostředně souvisí s jeho námětem a stěžejní myšlenkou.“ (Všeticka, 1992)

Jiří Levý rozlišuje dva typy knižních titulů: 1. *popisný*, který se vztahuje k tématu knihy a často jmenuje hlavní postavu či literární druh, 2. *symbolizující*, jenž „udává téma, problematiku nebo atmosféru díla zkratkou, typizujícím symbolem, který není popisem, ale obraznou transpozicí tématu“ (Levý, 2012, s. 140–141).

Zázračné dítě je titul protagonistický, literární dílo se nazývá podle hrdinky Lindy. Název tohoto druhu se může vztahovat k jedinci, má tedy ráz individuální a tato varianta je velice běžná. Spojitost s obsahem díla je přímá. Dává čtenáři možnost si učinit hned na začátku představu, o čem bude vypovídat děj knihy. *Zázračné dítě* je výstižný název; autor vyniká v zachycení podstaty mladého chlapce, který se snaží navigovat měnící se události v jeho životě. Čtenář je natažen na cestu Finna a jeho matky s očekáváním a sleduje, kam tato cesta povede a jak jim změní cestu zázračné

dítě neboli Linda. Název „Zázračné dítě“ v nás vyvolá nějaký zájem, zvědavost si román přečíst.

„Linda nebyla z našeho světa, později jsem to taky pochopil – byla Mart'anka, která spadla na zem, aby mluvila jazyky k pohanům, francouzsky k Norům a rusky k Američanům. Byla osud, krása i katastrofa. Zlomek všeho. Matčino zrcadlo a matčino dětství. Znovu a znovu. Poslední zbytek něčeho, co nikdy nezmizí úplně. Bůh s ní nejspíš měl nějaký záměr, tajný plán – ale jaký? ...“

Co se týká stavebného momentu, tak Jacobsen užil mysteriózní moment, který je koncovým prvkem literárního díla, jež postupně narůstající tajemství ponechává v závěru díla neodhaleno a neobjasněno. Ani v závěru knihy se nedozvídáme, proč je Linda výjimečná neboli jiná než ostatní děti, co se s ní děje a můžeme pouze hádat, zdali za to nemůže opravdu abstinenční syndrom.

2.4 Hlavní motivy

Podle Eduarda Krče a Heleny Zbudilové je motiv, původně pojem v hudbě, nejmenší významovou jednotkou díla, přičemž motiv, který prostupuje celým dílem, se nazývá leitmotiv. (Krč, Zbudilová, 2012, s. 51) *Slovník literární teorie* uvádí, že motiv je název nejjednodušší části slovesného uměleckého díla, která má ještě své téma, ale je již nerozložitelná obsahově. (Vlašín, 1984, s. 465)

František Všeticka ve své knize *Podoby prózy* píše u pojmu motivický princip toto: *„Základní jednotkou tohoto principu je motiv, Boris Tomaševskij považuje za motiv takovou tematickou složku díla, která se už nedá dále dělit; je to nejmenší částička tematického materiálu, což ve skutečnosti znamená, že každá věta má svůj vlastní motiv.“* Všeticka popisuje ještě dva druhy motivu – *kontramotiv* a *intermotiv*: *„V epickém díle se může vyskytnout také taková situace, kdy proti jednomu motivu je postaven motiv sice stejného druhu, ale zcela opačné tendence. Motiv tohoto zaměření tvoří kontramotiv. Intermotivy jsou pak motivy, které se objevují v různých dílech jednoho a téhož autora. Tyto motivy vytvářejí jakousi vyšší kontinuitu mezi jednotlivými texty jednoho a téhož tvůrce.“* (Všeticka, 1992, s. 41)

Jan Mukařovský pojal motiv obdobným způsobem, podle něho je to významová jednotka bezprostředně vyšší než slovo nebo syntagma“. (Všeticka, 1992, s. 29) Motiv

nemusí na sebe navazovat a nemusí mít stejnou důležitost. Mohou mít různý charakter a být nerovnoměrně rozložené. Význam některých z motivů lze pochopit pouze v rámci tématu nebo celého kontextu. Motivy tvoří hlavní kompoziční princip díla.

Veškeré události v románu jsou zachyceny pouze perspektivou malého chlapce Finna. Nedospělý věk hlavní postavy však nijak nesnižuje závažnost motivů, jež se v knize vyskytují. Právě naopak. Díky Finnově dětské duši, toužící a věřící v dobro v každém z nás i v dobré konce všeho dění, a zároveň dospělému přístupu ke světu, spočívajícímu v upřímnosti a pravdivosti k sobě samému i svému okolí, může spolu s ním vidět i čtenář do skutečných osudů a hledat odpovědi na důležité otázky, jimiž se mnozí trápí. Jacobsen naráží v románu na řadu závažných společenských témat, a to nejen ve vztahu k dětským hrdinům. Hlavní postava knihy čelí problémům spojených s dospíváním, pocitům dítěte.

Během vyprávění jsou postupně odhalovány paralelní motivy související s násilím, problematikou drog, nedostatkem sebeúcty, vyrovnáváním se s úmrtím blízkého člověka, ale také motivy týkající se přátelství, lásky, zklamání atd. Stěžejním problémem dnešní doby je v neposlední řadě komunikace mezi lidmi a s ní spojené pocity odcizení, které autor v knize reflektuje.

2.4.1 Motiv Rodiny - rodina neúplná

Rodina je základem pro rozvíjení celého děje, je všudypřítomná a veškeré dějství se odehrává s důrazem na rodinu. Pro vymezení základních pojmů týkajících se rodiny, musíme nejprve definovat termín rodina. Pro každého z nás znamená rodina základní pilíř, stavební jednotku dobře fungujícího vztahu spojenou s pocitem bezpečí, lásky a jistoty. *Sociologický slovník* uvádí definici rodiny dle Brinkerhoffa a Whitea (1991): „*Rodina je jak biologická, tak sociální relativně stálá skupina osob, spojená krví, sňatkem nebo adopcí, která žije pohromadě, kooperuje ekonomicky a ve výchově dětí.*“ (Publishing, 1992, s. 345) Definice zmiňuje i adopci, téma v převážné míře vyskytující se i v analyzovaných dílech. Citace potvrzuje, že rodina se stává funkční i v případě adopce.

V analyzovaném díle se setkáváme s neúplnou rodinou. Neúplná rodina je taková, kde chybí jeden její člen. V našem díle je to právě otec Finna. Gerd často po

odchodu Finnova otce paralyzuje pocit, že selhala. Je to ubíjení sebedůvěry, sebevědomí i celé psychiky. Vytváří se na ni všudypřítomný tlak, nutnost se finančně zabezpečit, strach o práci a celková nejistota. Dítě s raným traumatem si s sebou nese nesmírně hlubokou zátěž, která ovlivňuje veškeré jeho další chování a tím i život celé rodiny. *„Věnovat dítěti ze svého volného času co nejvíce, aby fakt, že nemá druhého rodiče, nepocítilo jako újmu.“* (Matějček a kol., 1977, s. 46) Možná právě díky tomu Finn, který pochází z rozvrácené rodiny, dříve dospěje a je tak i více samostatnější. Pro Finna je v mnoha případech směrodatná právě jeho matka, která ho vychovává, stráví s ním mnoho času a mají mezi sebou víceméně krásný vztah. Být biologický rodič nestačí. *„Pro dítě je skutečným rodičem člověk, který je zde, je fyzicky přítomen v každodenních situacích, když ho dítě potřebuje.“* (Gravillon, 2011, s. 69) I Linda, která se do nové rodiny dostala skrze její matku, jež brala drogy, vzala matku jako svoji biologickou.

„Nechci, aby mě Kristián adoptoval.“

„Aha, tak proto tedy.“ Řekla lhostejným hlasem. (...) „Ale to znamená, že nikdy nedotáhneme ty Lindiny papíry do konce.“

„Jak to?“

„Jsem sama, Finne, a děti směji adoptovat jen manželské páry. A všechny ty průšvihy, co jsme měli ...“ Myslela tím všechno od těch Lindiných léků, což bylo prakticky srovnatelné s týráním dítěte, přes její výstupy ve škole a podezření na dyslexii nebo jak se to jmenovalo. (...)

„Někdo nám strašně ubližuje, ale ty papíry prý nesmím vidět.“

2.4.2 Motiv dospívání

Jedním z hlavních témat románu *Zázračné dítě* je dospívání a s ním spojené motivy. Nejistota, pochybnosti, ztráta sebevědomí, hledání smyslu života a podobně. Desetiletý chlapec, pro něhož představuje nalezení vlastní identity již tak nesnadný úkol. Už v 19. století se v literatuře začaly objevovat knihy s motivem dospívání. Příkladem budiž *Oliver Twist*, *Alenka v říši divů* nebo *Dobrodružství Huckleberryho Finna*.

Právě dospívání v celé knize doprovází desetiletého Finna, kdy na začátku jsme si mohli všimnout dětského stylu chování. Tím, že do rodiny přišla malá Linda, převzal na sebe větší zodpovědnost, takovou menší roli otce. Učil se s ní, četli si spolu, to všechno kvůli tomu, aby pomohl své nevlastní sestře. Dokonce byl schopen řešit i určité záležitosti ve škole skrze Lindu, nechtěl, aby Linda chodila do třídy pro děti se specifickými poruchami učení. Finn si od své matky osvojil i způsob komunikace a snahu hledat kompromisy. Hlavní hrdina se ocitá v komplikovaném období dospívání, což se vyznačuje i dočasným odcizením se od názorů dospělých.

Podle Čížkové Jitky je na toto stadium nahlíženo jako na období bouří a stresů. V jeho průběhu jsou na dospívající jedince kladeny vysoké nároky především ze strany společnosti. Jedná se například o podřízenost vlastního chování určitým společenským normám, vytvoření nezávislosti na rodičích, volbu budoucího povolání a tvorbu vlastní filozofie života. Kromě společenských vlivů, působí na jedince také vlivy psychologické a biologické. (Šimíčková-Čížková, 2010, s. 115)

2.4.3 Motiv komunikace mezi lidmi

Výrazným motivem románu je také komunikace mezi lidmi a její hrozící ztráta. Nejde jen o jednání jednotlivých členů rodiny či komunikaci vrstevníků mezi sebou, ale o problematiku komunikace vůbec. Dnešní společnost je sice díky neustálému vývoji a pokroku rok od roku otevřenější a rychlejší, ovšem v rámci mezilidských vztahů a komunikace se potýkáme se zvyšující falš. Neupřímnost mezi lidmi vzniká ze strachu a z pocitu větší zranitelnosti, pokud by se stali upřímnými. Barikáda v komunikaci mezi Finnem a jeho matkou způsobil příchod malé Lindy a podnájemníka Kristiána. Nejenže měli mezi sebou problém s komunikací, ale vzrostl mezi nimi i nějaký spor. V několika částech knihy se čtenář setká se strachem, který se týká zejména projevení emocí protagonistů. Finn je přitom tím, kterého tento problém sužuje. Ve stěžejních situacích si neví rady s následujícím postupem. Vztah matky i a Finna tím velmi trpí. Jedním ze znaků chování jak protagonistů, je potlačování vlastních emocí ve strachu z následků jejich projevení.

„Vytasila mi dlaní pohlavek, což ještě nikdy neudělala, a tak jsme na sebe zírali a byli si vědomi ještě hlubší proměny. Dokonce jsem cítil, jak se mi v tom mém nesnesitelném obličejí strhnul mrazivě chladný úsměv.“

Určitý problém s komunikací měla i Linda, po příchodu do nové rodiny „oněměla“. Ale pouze to je otázka času a Linda začne se svojí novou rodinou běžně komunikovat. V místech, která jsou zlomová pro osud obou protagonistů, může čtenář sledovat velmi časté bariéry v komunikaci, díky nimž se Finn a Gerd vzdalují jeden druhému. Za pozornost jistě stojí změny způsobu komunikace před Kristiánem nebo Lindou.

„Jak se jmenuješ?“

„Jmenuje se Linda.“

„Ty jsi tu na návštěvě?“

„Ne, bydlí tady.“

„Ty jsi Finnova ségra?“ – Na to neodpověděl nikdo.

„No, co mlčíš, Finne, je to tvoje ségra, ne? Tak nám to řekni! A hele, kde celou tu dobu byla?“ (...)

Jacobsen vypráví příběh, který se vyvíjí s Lindiným příchodem z Finnova pohledu, a obnovuje napětím plné dětství chlapce, který si není jistý, kým je a co je důležitější, kdo jeho matka skutečně je. Finnina matka věří, že se Finn dokáže vyrovnat sám. Neschopnost Lindy komunikovat s ostatními omezuje Finnovu schopnost považovat ji za skutečnou sestru a vážně ovlivňuje vztahy, které má nejen s matkou, ale s ostatními. Když Linda začíná chodit do školy, uznává, že ji bude muset chránit před ostatními krutými dětmi.

Finnův pohled je přímočarý, chce znát na všechno odpovědi a autor to představuje téměř napjatým stylem, ale Jacobsen čelí hlavolamu, který ovlivňuje schopnost čtenáře ztotožnit se s Finnem a dělá matku problematickou postavou. Finn je malé dítě, nedokáže pochopit ani vyvodit platné závěry o záhadných událostech, které se dějí kolem něj, protože jeho matka úmyslně popírá Finnovi i nám čtenářům důležité informace. Finnův pohled je příliš omezený, nevede ke skutečnému pochopení

rodiny. Finn často jedná zcela mimo kontrolu a čtenář, který se nezabývá důležitými podrobnostmi, se mu často cítí napaden, stejně jako to musela cítit Finnova matka.

2.4.4 Motiv násilí

Motiv násilí se v knize objevuje hned dvakrát. Finn se stává obětí hádky mezi podnájemníkem Kristiánem, který ho při výměně názorů zřejmě uhodí. Spisovatel nechal na nás, jak si vyložíme Finnův a Kristiánův výlet na běžkách, nevíme přesně, co se tam odehrálo. Jak to v mnoha případech naneštěstí bývá, Finn se snaží tuto situaci jako i celou skutečnost, že je Kristián zřejmě agresivní muž, tajit. Matka ani Linda se o tomto střetu nikdy nedozví. Jedním z důvodů Finnovy nesprávné reakce na podobné fyzické útoky by mohly být obranné mechanismy lidské psychiky, které se spouštějí v podvědomí vždy, když je ohroženo ego člověka.

„Matka se zatvářila, jako by si na něco vzpomněla, zatímco Kristián si zase zřejmě uvědomil, že propásl příležitost, přestože náhle rozrušeně vyskočil. Matka mu položila ruku na jeho – a v tom mi docvaklo nejen to, co s námi udělala Linda, totiž že nás odhalila a ukázala nám, kdo jsme, ale pochopil jsem i nejspíš výraz muže, který ztratil rozum, a na jednu rozmlženou vteřinu mě napadlo, že bych konečně měl matce říct, jak to bylo s těmi mými žebry, když mě podnájemník toho dávného mrazivého dne vzal na běžky, pokusil se ze mě vymlátit duši a zakázal mi, abych matce prozradil, co řekl o Lindě: že je slabomyslná. Tohle tajemství, se kterým jsem chodil celé měsíce po světě jako začarovaný, aniž jsem věděl proč, prostě nechtělo ven a mně teď došlo i to že její uklidňující dlaň, co se položila na jeho ruku důvěrným, chlácholivým pohybem, ležela na té jeho už dřív.“

Podruhé se s násilím setkáváme, když Gerd popisuje, co se jí dělo v dětství. Dokonce kvůli této zkušenosti podstoupila léčbu v nemocnici, kde se snaží pacientům vymýtit zlé vzpomínky, třeba na to, jak je v dětství vlastní otec zavíral do koupelny a bil je do bezvědomí, vzpomínky, které v člověku zůstávají pořád, i když je dospělý, krvácející jako prasklé slepé střevo a hrozí, že otráví i tu nejmenší myšlenku, tak ačkoli si třeba teď myslíme, že jsme prožili těžký rok.

Určitým druhem násilí si prošla i Linda. Ta zřejmě ve škole zažila šikanu, upozornila na to Finnova spolužačka Tanja, která možná věděla, jaké to je zažít šikanu ve škole.

Ted' už to věděla celá škola, co se děje, i Tanja, která ke mně o přestávce přistoupila a špitla mi, že někdo asi Lindu šikanuje.

„Jak to víš?“

Pokrčila rameny a chtěla se z odpovědi vykrotit. Ale tentokrát jí ta její oslepující krása nepomohla (...)

„Jak to víš?“

Pak se odebrala k ostatním holkám, které ji stejně nikdy nevezmou mezi sebe, a šla tak, jako by naznačovala, že dobře ví, že nikdy nebude patřit nikam, a tak Lindě docela rozumí.

Šikana je tedy další možnou situací, proč je Linda taková, jaká je.

2.4.5 Motiv strachu

Výrazným motivem románu *Zázračné dítě* je strach, který chápeme jako obavu z něčeho konkrétního, co v jedinci vzbuzuje pocit ohrožení. (Nakonečný, 1992) Tato negativní emoce postavy provází celým dílem, díky čemuž se kniha stává napínavým a neobyčejným čtením. Motiv strachu se objevuje ve spojitosti se všemi postavami. Jediný Finn nám naznačuje své obavy napřímo, kdežto jiné postavy, jako jsou matka a Linda, tak nám připadá, že prožívají strach též.

Tento neutuchající strach v průběhu děje graduje, jelikož nikdo z postav neví, co se bude dít nadále s Lindou. Autor staví protagonisty románu do situací, se kterými by se vyrovnal málokdo, natož pak dítě.

2.4.6 Motiv užívání návykových látek a závislosti na nich

(abstinenční syndrom NAS)

Drogy v románu hrají velkou roli, díky nim se Linda dostala do nové rodiny. Ingrid Olaussonová, která je biologickou matkou šestileté Lindy, je narkomanka a o holčičku už není schopná se starat, proto ji předává do nové rodiny. Ingrid je závislá na

morfinu, nebo také morfiu. Podle článku na webové stránce *Vše o drogách* „Jde o klasický opioid²⁵, způsobující všechny typické účinky opiátů. Jedná se o přírodní látku, která se přirozeně vyskytuje v opiu – ve šťávě z nezralých makovic, dá se tedy kromě opioid nazývat i opiát. Používá se ve zdravotnictví, je velmi ceněný. Jeho užívání zvyšuje kvalitu života nemocných lidí. Způsobuje pocit štěstí, pohody, je uklidňující. Člověk při užívání nepocítuje starosti, deprese a trému, v komunikaci s lidmi je najednou otevřený. Organismus se zpomalí a člověk při užívání cítí příjemné teplo. Je vysoce návykový a při dlouhodobém užívání se vytvoří závislost, včetně abstínek – odvykacích stavů.“²⁶

V knize nám autor nesdělil důvod, proč je Linda jiná než ostatní děti. Mohl by to způsobovat Novorozenecký abstinenci syndrom NAS, který ji mohl doprovázet již od narození. Podle odhadů by mohlo jít právě o údajný syndrom NAS. Naznačují to příznaky, které Linda měla po vysazení léků, jež měla přibalené v kufříku – třesení a usedavý pláč.

„Toho večera Linda poprvé nedostala léky, matka jich dvě plné lahvičky vysypala do záchodu a recepty pečlivě zavřela do zásuvky s fotografiemi. (...)

Začalo to v noci, Linda náhle stála vedle mě u postele a chtěla si hrát. Pak chtěla na záchod, pak něco k jídlu. Nedokázala sedět klidně, běhala po pokoji, něco hledala, ale zapoměla co, volala oj, oj a vrátila se do kuchyně. Pak se roztrásla a porazila židli, hodila na zem sklenici a začal sebou mrskat. Vřískala, jako když pilka na železo řeže kámen. (...) Další noc nebyla o nic klidnější. „

Stará, Lesná, Fencl a Bláhová definují pojem abstinenci syndrom v knize *Abstinenci syndrom novorozence a kojence a jeho léčba* následovně: „*Děti narozené drogově závislým matkám (drogy včetně alkoholu a tabáku) mají zvýšená rizika toxického vlivu drog jak v průběhu, tak po ukončení těhotenství. Rizika po porodu jsou dána možností vzniku abstinenci syndromu, později problematickou socioekonomickou situací. Abstinenci syndrom je definován jako soubor postnatálních příznaků, jehož matka v průběhu těhotenství užívala návykové látky. Klinický obraz NAS*

²⁵ Opioidy ovlivňují organismus prostřednictvím opioididních receptorů, v lékařství se používají jako nejsilnější léky proti bolesti.

²⁶ VŠE O DROGÁCH.CZ – účinky, dávkování, doba působení, cena a další.. <http://vseodrogach.cz/opioidy/morfin/>

vzniká na základě reakce centrálního nervového systému (CNS)²⁷, gastrointestinálního traktu²⁸, respiračního a vegetativního systému novorozence na expozici návykovým látkám. Syndrom NAS způsobuje: opoždění psychomotorického vývoje, růstový deficit, zvýšené riziko SIDS²⁹, narušení kognitivních a percepčních schopností (poruchy učení a chování), společenské důsledky - nezáměr matek o novorozence, sociální a ekonomická deprivace, emoční frustrace, často ústavní péče“ (Stará, Lesná, Fencel, Bláhová, 2009)

Další možností, kterou Linda může trpět, a tím se i odlišovat od ostatních, je ADD (Attention Deficit Disorder), což je označení pro poruchu pozornosti. Podle Emmanuela Pelletiera „Jedinci, kteří touto poruchou trpí, na nás mohou působit, jako by žili v jiném světě. Často bývají zasnění, nereagují na podněty, obtížně se soustředí. Lidé trpící ADD se při soustředění velmi rychle nechají vyrušit jiným podnětem, mají potíže s dokončováním zadaných úkolů, jejich život by se dal přirovnat k prolínání chaosu. Poruchou ADD trpí lidé ve všech stupních inteligence. Potíže, které poruchu způsobují, vychází z odchylek ve vývoji CNS³⁰. Porucha pozornosti je celkem nenápadná a obvykle ji charakterizuje soubor příznaků, které se většinou neobjevují všechny najednou. Jejich kombinace mohou být různé a individuálně v závislosti na každém jedinci. Patří sem snadná ztráta soustředění, roztržitost, potíže s udržením pozornosti, nepozorné naslouchání (denní snění³¹), opakované ztrácení osobních věcí, zapomínání, emoční přecitlivělost a potíže se sociálními vazbami – navazovat a udržovat přátelství.“ (Pelletier, 2014)

Román nechává jednu otázku nezodpovězenou. V rozhovorech s Royem Jacobsenem nenajdeme žádnou diskuzi o tom, zda je tato kniha nějakým způsobem autobiografická. Při jedné zvláštní příležitosti se postava odkazuje na Finnovu matku, velmi nedbale, jako Jacobsen - ačkoli to není neobvyklé norské jméno, nelze si

²⁷ Centrální nervová soustava

²⁸ Trávicí soustava

²⁹ Syndrom náhlého úmrtí kojenců

³⁰ Centrální nervová soustava

³¹ Pojem užívaný v psychologii. Označuje představy a fantazie, jimiž se obírá bdící osoba, a které mají souvislejší děj, často dokonce vznikají podle opakovaného scénáře.

pomyslet, proč se autor rozhodl použít své vlastní příjmení, pokud úmyslně nenavrhuje autobiografická komponenta. Použití „Jacobsena“ by jistě mohlo vysvětlit autorovu schopnost tak důvěrně popsat odcizení, které Finn cítí, a činí tak autorovu vyhýbání se úsudku o matce a dalších postavách srozumitelnější.

Množstvím citlivých témat, která jsou v románu zmíněna, upozorňuje Jacobsen své recipienty na skutečnost, že každý člověk má nějaká trápení a denně musí čelit nejrůznějším problémům. Někdy jde o důsledky velice traumatických zážitků, a přesto ne vždy jsou osobní problémy na lidech viditelné.

Detabuizací těchto témat dokázal Jacobsen zobrazit svět bez idealizace a nabídl čtenáři pohled na problematiku dospívajícího člověka, na člověka, který je jiný než ostatní, tím myslíme Lindu. Spisovatel vykreslil svět dospívajících, zejména prožitky hlavního hrdiny Finna. A nám čtenářům poskytl možnost vytvoření úzkého, co nejbližšího kontaktu s hlavním hrdinou. Všechny události jsou vnímány pouze zorným úhlem dospívajícího chlapce Finna. Román nastoluje mnohé existenciální otázky, aniž by na ně nám autor dal odpovědi.

Spisovatel se pokouší čtenáře přimět k přemýšlení nad životy literárních hrdinů, jejich prostřednictvím také nad životy lidí ve svém reálném okolí a konečně nad sebou samým. Přitom přináší útěchu a naději spočívající ve vzájemném sdílení svého trápení a otevřenosti k bolestem i potřebám druhých.

Jacobsenovi se v románu daří vtáhnout čtenáře do děje a také jej podnítit k zamyšlení. Autor záměrně neobjasňuje důvod zvláštního chování a výjimečnosti Lindy. Stejně jako se snaží hlavní postava knihy nalézt odpovědi na nejniternější otázky a musí čelit neustálým pochybnostem, tak také čtenář prochází v představách tímto procesem, přičemž je udržován v nevědomí a musí tak sám neustále přemýšlet o důvodech Finnova, matčina a Lindina počínání i dění kolem nich. Gerd s Finnem hledají skryté souvislosti i smysl všeho.

ZÁVĚR

Bakalářská práce měla za cíl interpretovat román současného norského spisovatele Roye Jacobsena *Zázračné dítě*. Norská literatura není pro mnoho současných čtenářů známá. Tato práce je proto vhodná jak pro čtenáře, kteří se nikdy se jménem Roy Jacobsen neseťkali, tak pro ty, kteří chtějí svou znalost tohoto autora rozšířit, dozvědět se informace o jeho životě, které jsou z cizojazyčných zdrojů pro mnohé těžce dostupné, a seznámit se podrobněji s motivy tvorby tohoto autora.

V první části bakalářské práce jsme se věnovali a dílu Roye Jacobsena. Dozvěděli jsme se o autorově osobní cestě k literatuře.

Druhá kapitola se věnuje samotné interpretaci románu *Zázračné dítě*. Kapitola otevírá děj románu a po té analýza hlavních postav knihy společně s postavami vedlejšími, které jsou pro toto dílo důležité z hlediska vlivu na protagonisty. Následuje podkapitola věnující se kompozici románu. Ve své bakalářské práci jsem se také zaměřila na detabuizaci vybraných motivů v románu, která spolu s vysokou mírou autenticity a psychologizace příběhů a literárních postav zvyšuje schopnost působit a ovlivňovat své čtenáře.

Jelikož se práce věnuje současnému norskému autorovi, musela jsem při psaní práce vycházet zejména ze zdrojů dostupných na internetu a ze zdrojů cizojazyčných, zejména pak z norštiny, angličtiny a maďarštiny. Rozhodně můžeme říci, že nebylo snadné pátrat po autorově biografii. Protože se jedná o stále žijícího autora, neměli jsme mnoho možností čerpat ze sekundární literatury. Zato jsme ale mohli využít internetových rozhovorů.

Svým zaměřením lze práci chápat jako náhled do tvorby současného norského autora, která je do značné míry propojena s podobou autorova pohledu na současnost. Tematika rodiny, strachu, drog, násilí a neschopnosti protagonisty žít život dle vlastních představ je spjata s Royem Jacobsenem, jehož morální apel směřující ke svým čtenářům měla práce interpretovat rovněž.

Pracovala jsem s formou průběžných poznámek pod čarou a použila jsem citační normu ISO 690. Práce také obsahuje poznámky, které vysvětlují nedostatky v textu. Práce je rozdělena na kapitoly a podkapitoly. Jádro celé práce tvoří dílo a život Roye Jacobsena a interpretace románu *Zázračné dítě*.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Primární literatura:

- JACOBSEN, Roy. *Zázračné dítě*. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011. ISBN 978-80-87053-55-3.

Sekundární literatura:

- BIEDERMANN, Hans. *Lexikon symbolů*. 1. vyd. Praha : Beta, 2008. 503 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 9788073063627.
- CULLER, Jonathan D. *Krátký úvod do literární teorie*. Druhé rozš. vyd. Přeložil Jiří BAREŠ. Brno: Host, 2015. Teoretická knihovna. ISBN 978-80-7491-233-7.
- Československá akademie věd (Praha: 1952-1992). Ústav pro česko. *Slovník literární teorie [1984, Čs. spisov.]*. Edited by Štěpán Vlašín. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.
- FOSTER, Thomas C. *Jak číst romány jako profesor*. Brno: Host, 2014. ISBN 978-80-7294-929-8.
- GIBSON, Clare. *Symboly a jejich významy: klíč k výkladu motivů a znaků v umění*. V Praze: Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-370-0.
- GEIST, B. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing, 1992
- HAMAN, Aleš. *Úvod do studia literatury a interpretace díla*. Jinočany: H&H, 1999, s. 136. ISBN 80-86022-57-9. 40
- HODROVÁ, Daniela: *...na okraji chaosu...:Poetika literárního díla 20. století*. Praha: Torst, 2001
- HRODEK, O a J VAVŘINEC, et al. *Pediatric*. 1. vydání. Praha : Galén, 2002. 767 s. ISBN 80-7262-178-5.
- JACOBSEN, Roy. *Ostrov*.: Pistorius & Olšanská, 2014. ISBN 978-80-87053-99-7
- KOPÁL, J. *Literatura pre deti a mládež*. Bratislava: SPN, 1987.

- KRČ, Eduard a ZBUDILOVÁ, Helena. Úvod do teorie literatury: literární terminologie a analýza literárního díla. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012
- LEBL, J. K. PROVAZNÍK a L. HEJCMANOVÁ, et al. *Preklinická pediatrie*. 1. vydání. Praha: Galén, 2003. 248 s. ISBN 80-7262-207-2.)
- LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Vyd. 1. Jinočany: H & H, 2002. ISBN 8073190206.
- LOVASOVÁ, Lenka. *Šikana*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-65-2.
- NAKONECNY, Milan. *Lidské emoce*. Praha: Academia, 2000. ISBN 8020007636.
- PAVERA, Libor - VŠETIČKA, František. *Lexikon literárních pojmů*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2002. 422 s. ISBN 8071821241.
- PELLETIER, Emmanuelle. *Porucha pozornosti bez hyperaktivity: pomoc rodičům a učitelům*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0599-9
- PETRŮ, Eduard. Úvod do studia literární vědy. Olomouc: Rubico, 2000. ISBN 80-85839-44-X.
- PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška. *Pedagogický slovník*. 4.vyd., 2003. ISBN 80-7178-772-8. S. 149-150.
- ROTTEM, OYSTEIN: *Norwegian literatura history*, b. 8: Our time, 1998, ISBN 82-02-15478-2.
- VŠETIČKA, František. *Stavba prózy*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1992. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. ISBN 80-7067-203-X.
- ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka et al. *Přehled vývojové psychologie*. 2. nezměn. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 175 s. ISBN 80-244-0629-2.

Internetové zdroje a externí odkazy:

- ROY JACOBSEN – *Store norske lexikon*
Dostupné z: <http://snl.no/RoyJacobsen>
- INTERVIEW: ROY JACOBSEN.
Dostupné z: <http://www.bookgroup.info/041205/interview.php?id=75>
- INTERVIEW: ROY JACOBSEN
Dostupné z: <http://www.bookgroup.info/041205/interview.php?id=75>
- JACOBSEN, ROY: *Dřevaři* – iliteratura.cz – titulní stránka – literatura.cz
Copyright Barbora Grečnerová [cit. 16.02.2020].
Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/26477/jacobsen-roy-drevari>
- JACOBSEN, ROY: *Bílý oceán* – iliteratura.cz – titulní stránka – literatura.cz
Copyright © Barbora Grečnerová [cit. 16.02.2020].
Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/36727/jacobsen-roy-bily-ocean>
- JACOBSEN, ROY: *Oči nemlčí* – iliteratura.cz – titulní stránka – literatura.cz
Copyright © Barbora Grečnerová [cit. 16.02.2020].
Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/40935/jacobsen-roy-oci-nemlci>
- ROY JACOBSEN – *Store norske lexikon* [online]
Dostupné z: <http://snl.no/RoyJacobsen>
- ROY JACOBSEN: *Nostalgia's a scar that's good to scratch* Hlo.Hu Hlo.Hu.
Dostupné:
https://hlo.hu/interview/roy_jacobsen_a_scar_that_s_good_to_scratch.html
- INTERVIEW: ROY JACOBSEN,
Dostupné z: <http://www.bookgroup.info/041205/interview.php?id=75>
- BARBORA GREČNEROVÁ JACOBSEN, ROY: *Zázračné dítě*, iliteratura.cz, [online]. Copyright © Barbora Grečnerová [cit. 16.02.2020].
Dostupné z: <http://www.iliteratura.cz/Clanek/28971/jacobsen-roy-zazracne-dite>)
- BENEŠ, Jiří. *Studijní Materiály* [online]. ©2007, <http://www.jirben.wz.cz/>>.

- VŠE O DROGÁCH.CZ – *Účinky, dávkování, doba působení, cena a další..*
<http://vseodrogach.cz/opioidy/morfin/>
- AFTENPOSTENOVA AUTORSKÁ STRÁNKA NA ROY JACOBSEN
- AUTOROVA STRÁNKA NOVIN O ROYOVI JACEBSONOVI
- CAPPELEN DAMMOVA AUTORSKÁ STRÁNKA O ROYOVI JACOBSENOVI

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Michaela Vystavělová
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Jaroslav Vala, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Interpretace románu Roye Jacobsena Zázračné dítě
Název v angličtině:	The interpretation of the novel Child Wonder by Roy Jacobsen
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá interpretací hlavních motivů a rozborem díla Zázračné dítě. Práce dále obsahuje informace o životě a díle Roye Jacobsena. Cílem této práce je seznámit čtenáře s interpretací románu Zázračné dítě.
Klíčová slova:	Roy Jacobsen, Zázračné dítě, Interpretace, Motivy, Román, Abstinenční syndrom
Anotace v Angličtině	The bachelors thesis deals with the interpretation of the main motives and with the analysis of the novel Child Wonder. The thesis contains informatik about life and work of Roy Jacobsen. The aim is to introducenreaders wit interpretation of the novel Child Wonder.
Klíčová slova v angličtině:	Roy Jacobsen, Child Wonder, Interpretation, Novel, Motives, Abstinence syndrome
Jazyk práce:	Český jazyk
Rozsah práce:	50 stran